

Wimmer Fülöp: Az elnök több ízben hangsúlyozta, hogy a színház rémitően üres volt és így nagyon esodódom, hogy a rémitően üres színháznak 148.000 korona volt mégis a bevétele. A második tévedés pedig ott van, hogy a bizottság néhány tagja természetesnek találja, hogy Palágyi Lajos a saját társulatának tagjaitól eltűri a zsarolást és akkor kel presztízsenek védelmére, amikor egy vendégszereplő idegen színész akarja megszarolni. A harmadik tévedés pedig az, hogy Ocskay inkább pörölhetne volna Palágyit, mint Palágyi Ocskayt a nyolcezer korona differenciáért. Indítványát fenn tartja és kijelenti, hogy azt, ha kisebbségben marad, kisebbségi vélemény formájában betejjeszti a tandcs elé és ragaszkodik a birságo-láshoz.

Kitör a botrány.

A botrány Rózsa Béla felszólalása során tört ki. Rózsa Béla elmondotta, hogy az Ocskay eset részleteit az igazgató nem is ismertette, pedig abból akarta megalkotni véleményét, amennyiben Ocskay álláspontját már ismeri. Mivel a kérdés most már a bíróság elé kerül...

Wimmer Fülöp: Nem lesz abból pör soha, ha a keresetet még nem adta be.

Palágyi Lajos: Tegnap adtam át a felhatalmazást ügyvédeknek. Különbösen úgy látom, hogy a szinigazgatók ebben a teremben nagyon sokat hazudozhattak és így nekem hallgatni kell.

Wimmer Fülöp: Már ismét személyes tere tereli a dolgokat.

A szóváltás alatt az izgalom egyre nőtt. Palágyi Balogh Károly felé kiáltott valamit, de a nagy zaj miatt nem lehetett érteni. Végre a zajból kicsendült dr. Szeless József véleménye:

— Ha én lennék az igazgató helyében, már régen nem tűrném azt a durva hangot, amit vele szemben használnak itt a bizottsági üléseken...

— Ez az... kiáltja Palágyi nekivörösödött arccal, elrugja lábával a széket és kirohan az ajtón. Az ajtó keményen bevágódik mögötte. Utána pillanatnyi csend, majd Szeless József jolyaltja:

— Azt a durva hangot, amit különösen Balogh Károly...

Balogh Károly: Ezt visszautasítom. Nekem, mint a bizottság tagjának jogam van rá, hogy véleményemet megmondjam.

Dobay, Tóth, Szeles és Gadl Endre egyszerre kiáltoznak Balogh Károly felé, a zaj ismét olyan nagy, hogy minden szó értelme belevész. Percekig tart a botrány és már-már úgy látszik, hogy az ülés félbemarad. Az elnök meg sem kísérli a rend helyreállítását, de az idővel önmagától helyreállt mégis.

A szavazás.

Gadl Endre kipirult arccal rendeli el a szavazást. **Wimmer Fülöp** indítványát nem fogadta el a bizottság, de **Dobay Gyula** halogató indítványát négy szavazattal három ellenében elfogadták.

Képek.

A Tisza.

A Tisza magyar folyó, Nagymagyarországban ered, az országot derékban ketté szeli és még az ország határain belül ömlik a nagy Dunába. Vizbősége kisebb mint a Duna, a Száva vagy Dráva folyóké, azonban hazai jelentőségét egyelőre a Duna mulja felül. A magyar néplélek által teremtett regék és dalok ezer változatban, rajongó szeretettel emlékeznek meg a kanyargó szöke Tiszáról.

Szegednek bölcsője és sirja egyaránt a Tisza, sokszor áldást, de néha pusztulást is hozott ez őz magyar városra. A Nilusról a történetírók mondják, hogy: Egyiptom a csodák országa, a Nilus ajándéka. Egyiptom földjének csodálatos termékenységét a Nilusnak köszönheti, ez a folyó látja el a termékenység áldásával, a szükséges nedvességgel és iszap lerakodással. A Tiszáról is el lehetett mondani, hogy a nagy magyar Alföld termékenységét áldásával fokozta a szabályozás előtt. A Tisza folyása Vásárosnaménytől kezdve kisebbedik, úgy hogy innen kezdve a világ egyik legcsekélyebb esésű folyójává válik. A Tisza folyó hossza forrásától torkolatáig egyenes vonalban 455 kilométer.

Szegeden a szabályozás előtti időről három kivételesen nagy árvizet ismerünk és pedig az 1712. évit, továbbá az 1830. évit, amikor az áradat a Tisza 0 pontja fölött 6.15 méterre, végül 1845 évit, amidőn 6.39 méterre emelkedett.

A Tisza folyónak zabolátlansága magával hozta, hogy az államhatalom gátat vessen az országos pusztításnak, továbbá hogy a hajózás érdekeit előmozdítsa, végül az ártereket az országnak megmentse és az árvizeknek gyors és szabad levonulását biztosítsa. A szabályozás megkezdése előtt a Tisza ártere mintegy 200 négyszögöl mértföld kiterjedésű volt. Egy négyszögölmértföldben 10.000 kat. hold földterület foglaltatik, tehát 200 négyszögölmértföld ámentése kétfélmillió kat. hold termő földet adott vissza az agrikultúrának, földeket, amelyen a legacélosabb buza terem, ahol a Tisza ága évezredekken keresztül termékenyítette iszapolásával a televény földet.

A történelmi feljegyzések szerint a Tisza folyó Szeged városát 1879. évben nem először pusztította el. Az 1712. évi nagy árviz első ízben borította el a hullámsírba a várost. Az 1770. évben ismét árviz okozta pusztulást volt. Az 1816. évben a városnak egy része víz alá került, az 1830. és 1845. években csak kétségbe esett küzdelem mentette meg Szeged városát az árviz pusztításától. Az 1816. évi nagy árvizről például az van feljegyezve, hogy oly nagy volt az áradat, hogy Szegedről a kikindai vásárra hajókon mentek a kereskedők és mesteremberek.

A Tisza szabályozása a múlt század első felében mintegy 12 évi előkészület után indult meg, Vásárhelyi Pál mérnök tervei szerint. A tervek elfogadása után az 1846. évben, a munkálatok végrehajtására megalakult a Tiszavölgyi társulat és ennek a társulatnak megalakítója gróf Széchenyi István volt. Vásárhelyi Pál a munka megkezdése után nemsokára, még 1846-ban meghalt. Ekkor a kormány meghívta Paleocapa Péter mérnököt, a Lombard-velencei építési cs. kir. főigazgatót, hogy utmutatást adjon a tovább építésre.

Az 1848—49. évi forradalom azonban a munka folytatását megakasztotta. Az 1850. évben a szabályozás folytatását a kormány vette a kezébe. Ez időtől kezdve fokozatosan, a lehető legszorgalmasabb munkával és törvényhozási intézkedésekkel folytatták a Tisza szabályozást.

Az 1876., 1877. és 1879. évi nagy árvizek az egész ország közvéleményét felhangolták a Tisza szabályozás elhírbázott munkái ellen. Szeged városát már 1876. évben fenyegette az áradat veszedelme. Amit emberi erő megtehetett a város megmentésére, Szeged város közönsége azt megtette. A perc sorai védekezés vezetője Váradi Ignác mérnök volt. Munkáját siker koronázta, a város megmenekült. Hálóját a város úgy fejezte ki iránta, hogy elnevezte „Perc sorai hős”-nek. Később mint a Sövényháza—Szegedi ármentesítő társulat igazgató-főmérnöke halt el.

Az állandóvá vált árviz-veszedelem Szeged város legkiválóbb fiaiból vízi szakértőket, vízvédelmi tekintélyeket nevelt. Ilyen tekintélyek voltak különösen Pillich Kálmán ügyvéd, No-

vák József volt városi tisztii főügyész, később a Pallavicini-uradalom jószágigazgatója és dr. Lázár György főügyész, majd polgármester.

A két utóbbi a Tiszavölgyi társulatban és a parlamenti szakbizottságokban országos tekintéllyel bírt. Dr. Lázár György polgármester életének és munkásságának egyik legfőbb céljává tekintette, hogy Szeged város az árviz ellen minden körülmények között biztosítva legyen. Ezt a célját elérte, államsegéllyel megépült a körtöltés és befejeztetett a város alatti tiszai védvonal felmagasítása és biztonsági kiépítése is. Élelcéljárak egy másik feladatát a Fehértónak hasznosítását, illetőleg halastóvá leendő kiképzését nem bírta befejezni. Ez a nagy feladat utódjaira vár.

Midőn Szeged város az 1879. évi árviz következtében elpusztult, az ország közvéleménye felzudult a vízszabályozási szakértők ellen. Ennek következménye lett, hogy az elméleti tudósok helyett a vízépítészetnek kiválólag tapasztalt és gyakorlati emberei vették át a Tisza-szabályozás folytatását.

Szeged város közönségének a tiszai áradások ellen való küzdelme óriási összegeket nyelt el. Csak az 1876. évi árviz elleni küzdelme 600.000 forintjába került. Az 1877. évben pedig a Wagner-féle fürdő előtt partbiztonsági célból, hogy a pariszakadásokat megakadályozza, összevasalt fénydőlőpökre 40.000 forintot költött. Ezek a dőlőpök az ár elvonulása után eltűntek, elvitte magával a Tisza s a part pedig újra beszakadt. Ha a Tiszára nem kellett volna Szegednek kincseket költeni, régen a legrendezettebb városá lehetett volna tenni abból a pénzből, amit árvizvédekezésre fordítottunk a XIX. században.

Az 1879. évi árviz katasztrófa után is többször fenyegette a várost árvizveszedelem. 1880-ban nagyobb volt az áradat, mint mikor a várost hullámsírba temette. Az idő is nagyon kedvezőtlen volt a védekezésre. Állandóan esett, a védőtöltéseket sárrá vált földből kellett építeni. Ennek azonban nem volt kellő ellenállása, így a védőtöltések több helyen megcsuszta, sőt be is szakadtak. A védekezést Tisza Lajos királyi biztos személyesen vezette. A rendkívüli hatalom, ami kezében volt, megmentette a várost az elemek pusztításától. Katonáságot rendelt ki a védekezésre amennyi csak kellett, éjjel-nappal szakadatlannul, váltott erőkkel folyt a munka, az ázott földet zsákokba rakták, elébe dőlőpöket vertek és rőzsével rakták meg a dőlőpök mögötti első sort, hogy a hullámverés a földes zsákokat ki ne hordja, el ne mossa. A csuszamlásokat és szakadásokat emberi fállal fogták fel, míg mögöttük a védőtöltés el nem készült.

A gigászi küzdelemnek meg lett az eredménye. A város megmenekült. Ez az új veszedelem készítette az államhatalmat arra, hogy Szeged védelmére a körtöltést mielőbb kiépíttesse, hogy a város minden veszedelemmel szemben, emberi számítás szerint biztosítva legyen.

Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter végre elrendelte a nagy munkát, azonban hogy a munka elrendeltetett és gyorsan befejeztetett, kizárólag Lázár György polgármesternek az érdeme. Legyen áldott az emléke.

Az 1880. évi árvizveszedelem elmúltá után még két ízben volt rendkívüli magas árviz, amelyek az előző árvizek szintmagasságát meghaladták. Az egyik 1895-ben, a másik 1919-ben. Ez időkből azonban a körtöltés már ki volt építve, így a város lakosságában nem kellett nagyobb nyugtalanságot és közvetlen veszély nem fenyegette a várost.

A Tisza árvize ellen Szegednek jövőre is kell védekezni, ez a védekezés azonban most jelentékenyen könnyebb, mint a múltban, mert biztos alapon védekezhetünk. A védelmi bástyákra azonban vigyázni kell és azokat jó karban kell tartani, mert az idő vasfoga másként elpusztítja őket is.

Ego.

Czétényi mérték utáni cipői
a legelegánsabbak.

Üzlet: Petőfi-utca 8. Kass mögött.

Jön „Tüzek“ Pola Negrivel!

KORZÓ MOZI

Telefon: Igazg. 455.

Telefon: Pénztár 1185.

Vasárnap, június 3-án

A legsötétebb Afrikában

A Dzsungel csodái. Két amerikai detektiv kalandos expedíciója a vadon honában.

Befejező rész:

III. Az őserdő | IV. Fekete Fred kalózái 8 fv. | végzete 8 felv.

A főszerepben:

Iréne Wallace és Ben Hayerty.

Előadások: Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor, hétköznap 5, 7 és 9 órakor. Jó idő esetén a 9 óras előadás a kertben lesz megtartva.